

Titus
Leta
Paul Mo Ulia Isan
Titus
Puku Nike

Paul mo lo vere na hijan Titus na nona leta mara mo lo usuria hin rani atu mo lo vavahinau Asia Minor peresi Greece (2Co 2.13; 7.6, 13; 8.6, 16, 23; 12.18; Gal 2.3). Paul mo vere va va i pa viřoni na patu tamlohi nona kalesia atu na Uren Crete.

Pani Paul mo vere Titus vara te hinau la pa tataholo tiroma sohen harihi: hijara la pa řuhu (1.5–9) ale i pa tataholo vara la sopo hase vaira la lumuha na posposi sei la sopo tataholo nona tamlohi non God moiso (1.10–2.9).

Paul mo vere va va mauri paro nika mo mai matan sava God mo vaia hin Iesu Křisto: God mo jurira, mo hojera na nona reti na suihan Tanume Tapu matan vara la pa tau na nora řomtotoho na mauri tui:

‘Mo juriřa, pani mo sopo matan te posposi tataholo řa vaia, pani mata nona řomopoia, mo juriřa na malele vora paro, ale mo hoje nařihi na nořa hehe, mo vaiřa řa turu na mauri paro, la hinau sei mo vaira na suihan Tanume Tapu. God mo sile purongoi na Tanume Tapu isařa hin Iesu Křisto nořa Jujuri.’ (3.5–6)

Hin leta nika

1. Retioloolo peresi na ususi matan Titus (1.1–4)
2. Retileu mata patu tamlohi kalesia (1.5–16)
3. Retileu mata tamlohi kalesia (2.1–3.11)
4. Retituetueni peresi na isoiso retioloolo (3.12–15)

Retioloolo Isan Titus

¹ Leta nika, enau Paul na ulia, enau volitusi matea non God, ale vahařule non Iesu Křisto, matan vara a tueni na

rasua non la haratu God mo viřonira, vara la pa levosahi na hina varařuhu mo lo tuenira vara la pa hahau na malele God mo avulahi hinia, ² i usuri řomtoho atu mata mauri tui, haratu God mo sopo halu mo retitauhi hinia na pongi tiroma. ³ Na rani tataholo God mo taua moiso, mo vuhesi na nona reti na malele retivujavujangi, haratu God nořa Jujuri mo silea isaku usuri na nona retileu. ⁴ Leta nike, mo vano isam Titus, natuku tataholo na nořa rasua, řomřuhu peresi na tamata non God Tamařa peresi Křisto Iesu nořa Jujuri la mai isam.

Vavahinau Non Titus

⁵ Hin rani atu na malue na ureuren Crete, na tauho matan vara o pa vai vevuhi tataholoi na sava na sopo isoiso hinia, ale vara o pa viřoni na patu tamlohi mata vao kalesia na taon tari atu, sohen na vereia isam. ⁶ Patu tamlohi matea mo sopo te hinia na maurina vara tea i eři pisuhia matana, narouna matea purongo, natuna la rasu Moli, ale la sopo lavi na hija sati mata lejileji teni matan la sopo ooloo. ⁷ Patu tamlohi atu mata kilau na vavahinau non God, i pa sopo tea i eři pisuhia hin te hinia na maurina, enia i pa sopo tamlohi matea mo lo řompurongo na tinapua, i pa sopo tamlohi lolokoru vila, i pa sopo tamlohi inu hajavua matea, i sopo tamlohi valvalum matea, moiso enia i pa sopo tamlohi haluhalu matea mata mania.* ⁸ Pani i pa tamlohi matea imana mo roi isana tamlohi tari, mo opoia vara i tueni na hinia mo řuhu, řomřomi řuhu mo lo toho isana, nona aria mo tataholo, mo vokevoke, moiso řomina mo řilangi vara i taurilati na masalona. ⁹ Enia i pa tauri řilangi reti atu řa eři rasua sei haratu la vujangia moiso matan vara i eři tueni

---

* **1:7:** tamlohi mo kilau na tamlohi rasua: Greek mara bishop – patu tamlohi mata tamlohi rasua.

na tinapua na vujangi tataholo, ale i turuhoro la haratu la lo turuleji hinia.

Ha Lo Kilau Mata Vujangi Haluhalu

¹⁰ Matan, tamlohi matuvana la řohu vara la oloolo na tamlohi la lo tauri na suiha, la lo verevere vono, ale la tamlohi halu, na lo vere la haratu na vao taiřalihi. ¹¹ O sopo tinařihia vara la vujangi matan la lo komo na vao ima matan la lo vujangi na hinau mo sopo tataholo vara la vujangia, la lo vaia matan vara la pa lavi na mania. ¹² Tuai, vonara matea nora přovet matea mara Crete, mo vere a vara,

‘Mara Crete

la lo retihalu tarea,

la tamlohi sasati,

la maloko vari,

la lo sohena poi.’

¹³ Retivuhesi sei mo lo vere a mo varařuhu. Matan haratu, o hapuhira i řilangi matan vara nora rasua i mauri i řuhu, ¹⁴ ale la pa sopo mele tapurongo na sorasora vono nona Jew teni na retileu non la haratu la lo řohu na retivarařuhu. ¹⁵ Isana tamlohi řomira la vokevoke, hinau tari la řuhu, pani isana tamlohi řomira la hehe, ale la sopo rasua, hinau tari la vaia mo sopo řuhu. Tarea hehe mo tavuni na řomira, la sopo mele levosahia vara sava mo tataholo teni sava mo sati. ¹⁶ La lo vere a vara la levosahi God, pani nora vavahinau mo lo vujangia mo memera vara enira la sopo levosahia, la sasati, la sopo oloolo hin God, ale la sopo řuhu matan vara la vai te hinau i řuhu.

2

Vujangi Tataholo

¹ Pani engko, o pa vujangi na sava hinau mo usuri na retivarařuhu purongo. ² O vujangi na vajiaha vara la pa hase taurilatira, ale posira i tataholo matan vara la lavi na

ooloolo matana, na nora vavahinau tari, la pa vaira i usuri na posposi lelevosahi, ale nora rasua i řilangi varařuhu peresi na nora opoia, ale nora turu řilangi tarea. ³ Hařai jea sohena, o vujangira vara la vai na posira i tataholo matan vara la pa lavi na ooloolo matana, la sopo sorasora tamlohi, moiso la sopo slev nona wai řilangi, pani la pa vujangi na sava hinau mo řuhu, ⁴ moiso la pa tatamahu vara la vujangi na hařai lahi vara la pa opoi na tuara peresi na natura i řuhu, ⁵ vara nora vavahinau tari la pa vaira i usuri na posposi lelevosahi, ale řomina i řilangi hin tuana purongo, ale la pa hařai řuhu na posposi kilau mamahuni na lolo imara tarea, la řomřuhu, tarea la ooloolo hin tuara, matan vara i pa sopo sile te masapa vara te tamlohi i veresatihi na reti non God matara. ⁶ Uluvou sohena o pa retituetueni isara vara la vai na posira i tataholo matan vara la lavi na ooloolo matana, ⁷ na vavahinau tari la lo vaira, engko o pa vujangira na tovongi řuhu na nom vavahinau vara la eři usurira, ale na nom vujangi o sopo vaia mata masalom, pani mata masalon God na posposi tataholo, ⁸ ale nom reti i pa tataholo varařuhu matan vara i pa sopo sile na masapa vara nom meresahi la pa veresatiho matan vara la haratu la meresahi isam, la pa mahanuhanu matan mo sopo te hinau sasati vara la pa vereea matařa. ⁹ O vujangi na slev vara la ooloolo hin nora moli na hinau tari, la pa vaihitea vara la vaira la avulahi tarea, la sopo talai vara nora moli, ¹⁰ ale la sopo vavanaho isara, pani la vujangia isana nora moli vara la eři rasura, matan posira i pa vai na tamlohi la opoia vara la tapurongo na retisohai non God nořa Jujuri.

¹¹ Matan God mo vujangi na nona řomřuhu mata juri isana tamlohi tari. ¹² Mo vujangiřa vara řa isoiso na posposi hehe peresi na nořa masalo varama, ale nake na varama řa lo toho na mauri řa hase taurilatıřa, řa tataholo,

ale řa usuri posposi atu God mo opoia, ¹³ enřa řa pa usuri la hinau atu nake řa lo sasaovi matan nořa řomtoho atu, rani atu nořa God sei nořa Jujuri Iesu Křisto i pa mele palá na hasohasona tavera hinia, ¹⁴ enia sei mo hasena silea matařa vara i volituhuřa na suiha vaivaileu tari, ale vara i onehiřa matan vara řa mai nona tamlohi, ale matan vara řa řomjea tarea mata řa vai na vavahinau řuhu. *Psa 130.8; Exo 19.5* ¹⁵ Enira natu, la hinau atu o pa vujangira. O retituetueni, ale o retitataholoira na nom suiha mata aulu. O sopo tinařihia vara tea i hitelehilehi na nom reti.

3

Mauri Tataholo

¹ O mele vere na tamlohi rasua vara la sile na oloolo isana tamlohi aulu peresi la haratu la lo tauri na suiha, ale vara la pa oloolo hinira, la tatamahu vara la vai na hina řuhu tarea. ² O vujangira vara la sopo veresatihi na tinapua, la vahaři na vasvas, ale la řomřuhu, ale posira la vujangi na řommalum isana tamlohi tari, ³ matan tiroma moiso enřa sohera, řa rongorongo vono, řa lejileji, tamlohi la haluřa, řa slev na masalo varama peresi na hinau řa opoira jea, řa lo usuri na posposi vaisatihi na tinapua peresi na posposi mereimerei moiso tamlohi la řohu hiniřa, ale řa řohu hinira. ⁴ Pani na rani God nořa Jujuri mo vujangi na nona řomřuhu peresi nona opoia isařa, ⁵ mo juriřa, pani mo sopo matan te posposi tataholo řa vaia, pani mata nona řomopoia, mo juriřa na malele vora paro, ale mo hoje nařihí na nořa hehe, mo vaiřa řa turu na mauri paro, la hinau sei mo vaira na suihan Tanume Tapu. ⁶ God mo sile purongoi na Tanume Tapu isařa hin Iesu Křisto nořa Jujuri, ⁷ matan vara řa pa eři mai natuna, ale matan vara řa levosahi mamahunia vara řa pa mauri jejeu, matan nona řomřuhu mo vaiřa řa tataholo na nahona.

⁸ Reti nike, ha eři rasua, ale na opoia vara o vere mamahuni la reti nike, matan vara la haratu la tau na nora rasua hin God la pa tatamahu vara la tau na řomira vara la vai na sava mo řuhu. La reti nike, la řuhu mata tuetueni isana tamlohi tari. ⁹ Pani o vahaři na sorasora vono peresi na sorasora mata mahapira, ale o vahaři na vasvas peresi na vauriuri mata Leu, matan la sopo eři tueni tea, ale enira la sopo řuhu hin te hinau. ¹⁰ Isana tamlohi mo patumasa, o pa retiřoařoahai vaha rua, pani vara mo sopo tapurongo, o tipahia, ¹¹ o pa eři levosahi mamahunia vara tamlohi sohena, enia mo vahaři na retivarařuhu, mo hehe, mo hase tau na talai isana.

Isoiso Reti

¹² Titus, vara a řule Artemas teni Tychicus isam, na opoia vara o vaihitea vara o mai isaku Nicopolis matan enau a pa toho atu na taro hamariri. ¹³ O tueni Zenas tamlohi lelevosahi mata leu atu peresi Apollos na malelera, o silera na sava la opoia mata malelera. ¹⁴ Mo řuhu vara nořa tamlohi la levosahia vara la tau řomira mata tueni na tinapua, isan la haratu la vejuveju, ale o vere a isara vara la sopo toho purongo. ¹⁵ Tamlohi tari nike peresiau, la sohai na retioloolo isam. O sile retioloolo sei isan la haratu la opoi kamam na rasua. Řomřuhu non God i toho isamim mo isoiso.

Tangoa New Testament
The New Testament in the Tangoa Language of Vanuatu
Le Nouveau Testament dans la langue Tangoa de Vanuatu

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tangoa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Sep 2021 from source files dated 10 Sep 2021

89356e5c-df58-558e-9b27-ae0321adb2df